

האוניברסיטה העברית בירושלים
THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM
המכון למדעי היהדות
The Institute of Jewish Studies

גליעון מרכז אוריון

לחקר מגילות מדבר יהודה והספרות הקרובה להן

ספטמבר 2004

גיליון שביעי

דברי ד"ר אסתר חזון מנהלת מרכז אוריון

מרכז אוריון חוגג עשור להיווסדו. נציין את העשור בפעילויות ואירועים מיוחדים, וניערך לקראת המחקר והעשייה בשנים הבאות. כבר באביב, התחלנו תהליך של סיעור מוחות עם הוועדה האקדמית ו"צעירי המרכז" (המלגאים, הדוקטורנטים והפוסט דוקטורנטים), תהליך של רענון ותכנון חדש ואנו ממשיכים בתהליך זה בפרוס השנה החדשה. אני מזמינה אתכם, עמיתינו, ליטול חלק פעיל בתהליך זה, להציע הצעות לנושאים חדשים ולפעילות מחקרית וציבורית חדשה, ועל ידי כך להיות שותפים לעבודת המרכז.

בתום העשור הראשון, אנו רוצים להכיר תודה לאותם גורמים אשר תמכו במרכז מאז הקמתו ועד היום: האוניברסיטה העברית בירושלים, קרן אוריון, קרן סר זלמן קוהן, קרן דורות, קרן בולג-הרצהיימר, ידידי קנדה של האוניברסיטה העברית, שוחרי המרכז, הוועדה האקדמית, אנשי הסגל והחוקרים, התלמידים הנוטלים חלק בפעילות המרכז וכמובן לעובדי המרכז הנאמנים.

בברכת שנה טובה, שנה של עשייה, שמחה ושלוש!

ברכות וחדשות הארכא

ד"ר רות קלמנטס – עורכת פרסומי המרכז, לרגל קבלת מלגת חוקר מטעם ספרית הקונגרס בושינגטון לשנת 2004/5. ד"ר קלמנטס תחקור את פרשנות המקרא בזמן היפרדות הנצרות מהיהדות. אנו מאחלים לה הצלחה ועבודה פורייה. ד"ר קלמנטס תשוב למרכז באוגוסט 2005.

גב' שלי זילברפרב-אשכולי – עוזרת מחקר ואחראית על ספרית המרכז, ברכות לרגל הולדת בתה הבכורה.

מר נדב שרון – בוגר החוג להיסטוריה של עם ישראל וארכיאולוגיה, תלמיד לתואר מוסמך לשנת תשס"ה, התחיל לעבוד במרכז אוריון כעוזר מחקר בפרוייקט הביבליוגרפיה.

מתמחי המרכז:

תלמידי בית הספר ע"ש רוטברג לתלמידי חו"ל:

גונאר מגנוס-אידסווג – מוסמך בלימודי מקרא, נורבגיה

יונתן ליפניק – ארה"ב, תלמיד תואר שני בבית הספר ע"ש רוטברג לתלמידי חו"ל.

סטיבן גרהם – ארה"ב, תואר ראשון בספרות צרפתית, ותואר מוסמך בלימודי תיאולוגיה, אוניברסיטת אורגון, ארה"ב. תלמיד קורס קיץ בבית הספר ע"ש רוטברג לתלמידי חו"ל.

הענקת תארי כבוד מטעם האוניברסיטה העברית לשנים מחברי קרן אוריון

מר דונקל הוא גם נאמן בקרן סר זלמן קוהן,
התומכת בפרוייקטים מחקריים במגוון

שניים מהתומכים העיקריים של מרכז
אוריון קיבלו תארי כבוד מטעם
האוניברסיטה העברית בעת כינוס חבר
הנאמנים ביוני 2004 :

מר דויד וולך

מזינבה, שויץ, קיבל תואר ד"ר כבוד מטעם
האוניברסיטה העברית. מר וולך מכהן

תחומים באוניברסיטת סידני, אוסטרליה
ובאוניברסיטה העברית, כולל מרכז אוריון
מר דונקל ביסס קשרים הדוקים בין מרכז
אוריון לבין השוחרים האוסטרליים, אשר
יחד עם השוחרים הבריטים השתתפו בסיור
מיוחד לקומראן בחסות המרכז במהלך
אסיפת חבר הנאמנים.
מרכז אוריון והאוניברסיטה, מוקירים
ומברכים את מר וולך ומר דונקל עבור
מאמציהם הבלתי נלאים והמסורים למען
האוניברסיטה העברית והקהילה
הבינלאומית.

קבלת פנים לכבוד מר דוד וולך ומר מיכאל דונקל מקבלי תארי כבוד מטעם האוניברסיטה העברית

ביום שני, 7 ביוני 2004, התקיימה קבלת
פנים חגיגית לכבוד מר דוד וולך ומר מיכאל
דונקל מטעם מרכז אוריון. בין המוזמנים,
הנהלת האוניברסיטה, הוועדה האקדמית
של מרכז אוריון, עמיתי מרכז אוריון,
משלחות חבר הנאמנים מאוסטרליה, קנדה,
בריטניה ושויץ, אשר סיירו גם באתר
קומראן ובהיכל הספר.

דברי ברכה לכבוד מקבלי התארים נשאו:
פרופ' מיכאל סטון, יו"ר הוועדה האקדמית
של המרכז, ד"ר חזון מנהלת המרכז.
מר וולך נשא דברי ברכה ותודה.
לצערנו מר דונקל לא הגיע ארצה לרגל
פטירת אמו. אנו שולחים לו תנחומים.

בחבר הנאמנים של קרן אוריון ותומך במרכז
אוריון מיום הקמתו בשנת 1995. הוא מכהן
כנשיא סניף השוחרים השוויצרים של
האוניברסיטה העברית בגינבה, ובעל השפעה
רבה בביסוס התמיכה השוויצרית במרכז
אוריון ובפרוייקטים אחרים של
האוניברסיטה, ביניהם מרכז ע"ש צבי הרמן
וולך לפיזיולוגיה, בפקולטה לחקלאות של
האוניברסיטה העברית. בנוסף מר וולך פעיל
במספר ארגונים בינ"ל המסייעים לפליטים,
ילדים ואוכלוסיות בסיכון באירופה,
בריה"מ לשעבר וישראל.

מר מיכאל דונקל מסידני, אוסטרליה, קיבל
תואר עמית כבוד של האוניברסיטה.
מר דונקל הוא נשיא סניף השוחרים
האוסטרליים של האוניברסיטה העברית
בדרום וולס החדשה, ומכהן כפרקליט כבוד.
ב-1986 פעל להקמת קרן אוריון, שבא הוא
ממשיך לכהן כחבר נאמן.

אתר קומראן

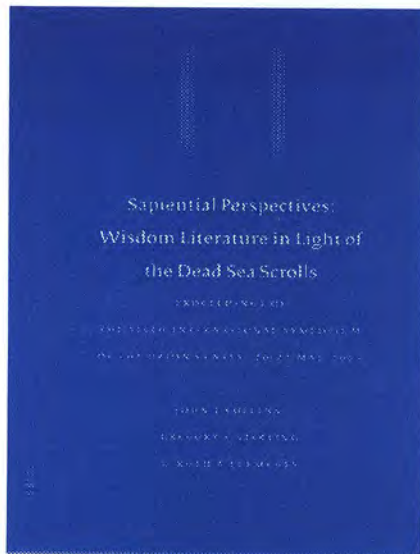
ביום ראשון 6 ביוני 2004, התקיימה הרצאה למשלחות חבר הנאמנים מאוסטרליה, בריטניה ושוויץ בנושא המגילות וחשיבותן ע"י ד"ר אסתר חזון, מנהלת מרכז אוריון. בתום ארוחת הבוקר וההרצאה, יצא סיור לקומראן אשר הודרך בשטח ע"י ד"ר אסתר חזון ופרופ' יוסף פטריך מהחוג לארכיאולוגיה וחבר בוועדה האקדמית של מרכז אוריון. כמו כן הודפסה חוברת מיוחדת לבאי הסיור.

משלחת שוחרים של האוניברסיטה העברית מקנדה

ביום שלישי 8 ביוני נפתח במיוחד היכל הספר במוזיאון ישראל, לאחר שנת שיפוצים, בפני המשלחת הקנדית של חבר הנאמנים לפי בקשתה של ד"ר אסתר חזון, מנהלת מרכז אוריון. המשלחת גילתה ענין רב בסיור ובהדרכה שנתנה ד"ר אסתר חזון ושאלות רבות נשאלו בנושא מרתק זה ע"י חברי המשלחת.

השוחרים הקנדיים של האוניברסיטה העברית תרמו משמעותית למרכז אוריון בגייסס תרומה אנונימית לפרוייקט הסיור הוירטואלי בקומראן, שנתמך ע"י קרן "דורות".
במהלך השנתיים האחרונות, התפתחו קשרים קרובים בין מרכז אוריון לידידיו הקנדיים: ד"ר אסתר חזון, הרצתה בטורונטו ואוטווה; וגם בסיור הלימודי הראשון לקומראן, לנאמנים מקנדה בשנת תשס"ד.

אנו ממשיכים ומוסיפים להוקיר ולהודות לידידים הקנדיים עבור השתתפותם ותמיכתם במרכז אוריון ולהשגת מטרותיו.

הצדעה

לפרופ' מיכאל סטון

במסגרת הסימפוזיון הבינלאומי התשיעי של מרכז אוריון (שהתקיים בינואר 2004), נערכה ארוחה חגיגית לכבוד פרופ' סטון, אשר ייסד את מרכז אוריון בשנת 1995. בארוחה זו השתתפו יו"ר ומרצי הכנס, הנהלת האוניברסיטה, חברי הוועדה האקדמית של המרכז ואורחים נכבדים נוספים. נשאו דברים לכבודו: פרופ' יונתן סטון מאוניברסיטת סידיני ויו"ר קרן זלמן קוהן התומכת במרכז אוריון, פרופ' הרולד אטרידג', דיקן הסטודנטים של אוניברסיטת ייל.

ד"ר אסתר חזון, מנהלת מרכז אוריון, וד"ר דוד סטרן מהחוג למדע הדתות, הציגו את ספר היובל הכולל 25 מאמרים אשר נכתבו לכבוד פרופ' סטון ע"י עמיתיו למחקרים ותלמידיו.

ד"ר נח חכם: מחקר פוסט דוקטורט: ספר מקבים ג – תרגום עברי ופירוש

מחקר זה נתמך על ידי מענק פוסט דוקטורט של מרכז אוריון לחקר מגילות מדבר יהודה והספרות הקרובה להן שהוענק לשלוש שנים. מטרת המחקר להוציא לאור תרגום ופירוש חדשים של ספר מקבים ג, שניתרגם לאחרונה לעברית לפני כחמישים שנה. החיבור עתיד לצאת לאור בסדרת "בין מקרא למשנה" של יד יצחק בן צבי. בשנת תשס"ד נרשמה התקדמות ניכרת במחקר זה.

סיכום פעילות מרכז אוריון בשנת הלימודים תשס"ד

הרצאה רביעית בתאריך 29 במרץ 2004,
באנגלית

Dr. Dwight D. Swanson, Nazarene
Theological College, Manchester, UK
Orion Center Visiting Scholar

בנושא:

Literary Clues for Recognising 'Scriptural' Texts

יו"ר: פרופ' מנחם קיסטר
החוג לתלמוד, האוניברסיטה העברית
בירושלים

שעת קפה ודיון

הרצאה ראשונה בתאריך 12 במאי 2004

הרצה: אייל בן אליהו, החוג להיסטוריה של
עם ישראל, האוניברסיטה העברית,
מלגאי מרכז אוריון לשנת תשס"ד

בנושא: מרחבי הארץ בתודעתו של יוסף בן
מתתיהו

יו"ר: ד"ר נח חכם, החוג להיסטוריה של עם
ישראל, האוניברסיטה העברית
עמית מחקר, מרכז אוריון

מפגש אחרון ודיון מסכם על
הפעילות העתידית של מרכז אוריון
התקיים ב- 16 ליוני 2004
בו הוצעו רעיונות חדשים ומסגרת פעילות
חדשה/נוספת למרכז.

סמינר חוקרים על שם חיים יונה גרינפלד ז"ל

הרצאה ראשונה התקיימה בתאריך
3 בנובמבר 2003
הרצתה: ד"ר כנה ורמן, המחלקה למקרא
ולמזרח קדום, אוניברסיטת בן-גוריון

בנושא: "חישובי קיצים: האפוקריפון של
ירמיה ופסידו משה"
יו"ר: פרופ' מנחם קיסטר, החוג לתלמוד,
המכון למדעי היהדות, האוניברסיטה
העברית.

הרצאה שנייה באנגלית, התקיימה בתאריך
17 בדצמבר 2003

אורח מרצה:

Dr. Mats Eskhult, Department of
Asian and African Languages,
University of Uppsala, Sweden

נושא ההרצאה:

"Linguistic Stage and Literary Style
in Esther and compared to Ruth"
(התקופה הלשונית והסגנון הספרותי
במגילת אסתר לעומת מגילת רות)

יו"ר: פרופ' אבי הורביץ, החוגים ללשון
עברית ולמקרא, האוניברסיטה העברית

הרצאה שלישית בתאריך 3 במרץ 2004
הרצה: ד"ר נח חכם
החוג להיסטוריה של עם ישראל,
האוניברסיטה העברית
עמית מחקר, מרכז אוריון

הנושא:

פורים דשושן ופורים דאלכסנדריה: בין
מקבים ג' למגילת אסתר

יו"ר: ד"ר אסתר חזון,
מנהלת מרכז אוריון

ספרית מרכז אוריון

אנו מעוניינים לקבל קטעי עיתונות או כל חומר אחר בכל שפה בנושא המגילות והספרות הקרובה להן.

דברי הכנסים הבינלאומיים מתפרסמים באנגלית ע"י BRILL בסדרה
Studies on the Texts of the Desert of Judah (רשימה מלאה באתר האינטרנט של המרכז)

ספרים חדשים של מרכז אוריון שיצאו לאור ב- 2003/4

• דברי הכנס הבינלאומי החמישי שהתקיים
בינואר 2000

*Liturgical Perspectives: Prayer & Poetry
in Light of the Dead Sea Scrolls*

עורכת: אסתר חזון
בשיתוף עם: רות קלמנטס, אביטל פינק

• דברי הכנס הבינלאומי השישי שהתקיים
במאי 2001

*Sapiential Perspectives: Wisdom Literature in
Light of the Dead Sea Scrolls*

עורכים: ג'ון ג' קולינס, גריגורי מ. סטרלינג
בשיתוף עם: רות קלמנטס

• בספטמבר 2004 יצא לאור

*Things Revealed: Studies in Early Jewish
and Christian Literature in Honor of
Michael E. Stone*

עורכים: אסתר חזון, דוד סתרן, רות קלמנטס

יצאו לאור:

• דברי הכנס הבינלאומי השביעי שהתקיים
בינואר 2002 בשיתוף פעולה עם המכון
ללימודים מתקדמים,

*Reworking the Bible at Qumran
in the Context of Second Temple Judaism*

עורכות: דבורה דימנט, אסתר חזון
בשיתוף עם רות קלמנטס

• דברי הכנס הבינלאומי השמיני שהתקיים
בינואר 2003

*Rabbinical Perspectives: Rabbinic
Literature and The Dead Sea Scrolls*

עורכים: סטיבן פראדה, אהרון שמש
בשיתוף עם רות קלמנטס

• דברי הכנס הבינלאומי התשיעי שהתקיים בינואר 2004
Text, Thought, and Practice in Qumran and Early Christianity
עורכים: דניאל שוורץ בשיתוף עם רות קלמנטס

הספריה עומדת לרשות החוקרים, הסטודנטים והציבור המתעניין

רכישת ספרי מחקר

פרוייקט חדש של
המרכז הוא רכישת
מהדורת המגילות (DJD)
וספרי מחקר לספריה
החדשה. המטרה
לאפשר לחוקרים
ולתלמידי מחקר לקדם
את מחקרם בכותלי
ספרייתנו.

נודה לכם על כל
תרומה לפרוייקט זה.

תינתן אפשרות של
הקדשת הספר ע"ש
התורם או למי שיבקש
להקדישו
בתרומה מ - \$ 100
ומעלה.

שוחרי המרכז

אנו רוצים להודות ולברך את כל שוחרי מרכז אוריון ותומכיו.
ברכות למצטרפים החדשים לשנת 2004 :

- גב' הדס ארנון – חיפה
- גב' כרמן פרוג'ה – ירושלים
- מר בריאן שולץ – ירושלים

חידוש / הצטרפות

שנת 2004/5

אשמח להיות שוחר מרכז אוריון
לחקר מגילות מדבר יהודה והספרות הקרובה להן
ולקבל מהמרכז חדשות ומידע בנושא.
רצ"ב תרומתי בצ'ק לפקודת מרכז אוריון המרכז העולמי למדעי היהדות,
האוניברסיטה העברית, הר הצופים, ירושלים

____ חבר (150 ש"ח) ____ תומך (300 ש"ח)

____ מיטיב (500 ש"ח) ____ פטרון (1000 ש"ח)

____ אחר

____ שם:

____ כתובת:

____ טלפון: ____ פקס:

____ דואר אלקטרוני

נא לשלוח את הטופס ל:
מרכז אוריון לחקר המגילות הגנוזות והספרות הקרובה להן
חדר 3102 המרכז העולמי למדעי היהדות
האוניברסיטה העברית, הר הצופים, ירושלים 91905.

טלפון: 02-588-1966 פקס: 02-588-3584

דואר אלקטרוני: msdss@msec.huji.ac.il

כתובת אתר האינטרנט של המרכז: <http://orion.msec.huji.ac.il>

New Perspectives on Old Texts:
The Tenth Annual International Orion Symposium
The Hebrew University of Jerusalem, January 9-11, 2005

לרגל ציון עשור למרכז אוריון, יעסוק הסימפוזיון השנתי
במגוון הנושאים במחקר מגילות מדבר יהודה.
כל מושב יעסוק בנושא ספציפי כגון: פרשנות המקרא, פולחן ומוסדות דת, תיאולוגיה, השפה
העברית, חיי יומיום, ארגון חברתי ומעמד האשה, חוכמה וחינוך ועוד. יידונו היבטים מיתודיים,
השתלשלות המסורת, ההקשר החברתי-היסטורי והשפעות גומלין בין תרבות ודת.

חוקרים אורחים במרכז אוריון

פרופסור דווייט סוונסון מהסמינר התיאולוגי "נאזארין", מנציסטר, אנגליה, התארח לתקופת שבתון מחקרי במרכז אוריון מחודש ינואר עד אמצע מאי 2004. בכך היה לחוקר-אורח ששהה בחדר החוקרים שהקמנו לתקופה הארוכה ביותר. במהלך תקופת שבתון זו, פרופסור סוונסון התעמק בשאלת הסמכות המקודשת של המקרא בטקסטים של קומראן. במיוחד התמקד בחיפוש רמזים לגבי אילו כתבי קודש נחשבו כבעלי סמכות מחייבים. במסגרת סמינר חוקרים של המרכז הציג פרופ' סוונסון חלק מממצאיו. בזמן שהותו במרכז הוא הכין הרצאה נרחבת יותר של מחקריו אשר אותו הציג בוועידה של הארגון הבינ"ל ללימודי קומראן בגרונינגן, הולנד, שהתקיי אמה בחודש יולי שנה זו. הוא מצפה להשלים מונוגרפיה בנושא זה, אשר תפורסם בשנה הבאה.

מלגות

מדי שנה מעניק מרכז אוריון מענקים המיועדים לתמוך במחקרים בנושא מגילות מדבר יהודה והספרות הקרובה להן לפי קריטריונים שקבעה הוועדה האקדמית. עדיפות ניתנת למחקרים בעלי מימד אינטגרטיבי, המצביעים על חשיבות המגילות לכל אחד מתחומי חקר בית שני ולמחקרים שמעצם טבעם יכולים להתבצע רק בארץ.